

Q.K.
389,
8a

(X1883902)

II n
2065

JO. FRIDERICI MAYERI
S. THEOL. DOCTORIS

DE

21.

MORTE
CAROLI V. IMPERAT.
EVANGELICA
DISSERTATIO

AD

SUMME REVERENDUM
VIRUM

DN. D. JO. ADAMUM
OSIANDRUM.

GRYPHISWALDIÆ,

LITERIS BENJAMIN STARCKII, ACAD. TYPOGR.

ECCLESIAE EVANGELICAE
SOLATIO, ATQUE PIGNORI,
DOMINO
D. JO. ADAMO OSIANDRO,
THEOLOGO IN ACAD. TUBINGENSI
PRIMARIO,

S. P.

Quamvis verear, VIR SUMME,
ut in partem audaciæ quis in-
terpretetur ignorantis men-
suram suam, quod Diatriben hanc,
quæ, subito calore, & quadam festi-
nandi voluptate mihi fluxit, Tuo no-
mini inscribam, cujus judicium sub-
actissimum quicquid usquam literato-
rum est non abs re reformidat; Tanta
tamen placendi Tibi dulcedo fuit, ut

A 2

ma-

maluerim hanc famæ aleam subire, quam non hisce schedis affectui meo præludere, id est, pyramidi tuæ insculpere nomen proletarium. Et videntur manubiæ jure etiam belli, ad Imperatorem pertinere, cujus ductu miles locupletatus est. Tuo quippe hortatu, Ecclesiæ Pignus hæc prælia aggressus sum; Suscipe igitur quaecumque opusculum ea fronte, quam literæ ad me datæ profitentur, custodiunt. Hac fretus supersedeo asperiores limam deprecari. Serum autem sit illud crepusculum, quo tantæ virtutis radii condantur, quam quia bona fide colo, illius Sacerdotem non possum non, amare, vel, si hoc familiarius, venerari. Vale!

MAGNI NOMINIS TUI

indefessus admirator

Grimmæ e Musæo d. 13. Febr.

Anno 1682.

JO. FRID. MAYER, D.

MEMENTO MORI
LECTORI SUO PROUT CUJUSQUE CADUCA
DIGNITAS CAPIT HONORANDO
ADCLAMAT

ILLVMQVE
AD CAROLIV. TUMULUM
MORTIS MEDITANDÆ CAUSA

HOC EST
AD RECITATIONEM
DE
MORTE
CAROLIV. IMPERAT.
EVANGELICA

QVAM SYNODALI COLLOQVIO
D. XIV. DECEMBR. V. D.

ANNI EX ACERBIS FVNERIBVS CLARISSIMI
NVNC AGONIZANTIS
MDC LXXX.

HORA VIII. MATUT. IN TEMPLO B. VIRG.
PRÆMITTET
REVERENTER, OFFICIOSE, AC FRATERNE
TERRAS TERRA

INVITAT
JO. FRIDERICUS MAYERUS
DOCTOR THEOL. ET ECCL. GRIMMENSIVM
SUPERINTENDENS.

I. N. J.

En quo prolapsa sunt spes nostra! Tam turbulento enim exordio uti, dolor amici jubet, Auditores ordinum omnium honoratissimi, qui loquentem impedit, tacentem strangulat.

Non vota modo, sed & spem concipiebamus bonam, si quis unquam annus ubertate gaudii publici insignis fuisset, illum hunc seculi decimi sexti octogesimum fore, quod ingentia divinae Bonitatis erga Ecclesiam nostram beneficia, seculari circuitu in memoriam revocaret.

Quo factum, ut vix effulserit ille, cum Jobelæos honores ipsi magno apparatu, pietate non minori defere *Janus Georgius* Princeps Optimus, & fortissimus Evangelicæ fidei defensor, cum venerando Theologorum ordine meditaretur, *justum enim a solenni publicatione sanctissimi Formula Concordiæ libri*, absolvebat seculum.

Nec deerant, quibus aliud lætitiæ solennis argumentum nasceretur ex *vigesimo quinto Junii die*, cui incunabula sua debet Augustana Confessio, quam in æternos annos cum sororibus nobis fervet *Clementissimum Numen!*

Hujus

Hujus enim natalem quinquagesimum cum centesimo idem annus referebat. *Sed o spes hominum inanes, fallaces, lubricas, incertas!* Intercepta enim tanta publicæ gratulationis seges, velut infausto sidere in ipsa herba emarcuit. Gratulatur sibi de tam feralis anni fine afflictæ Patria, stupet, & attonita hæret ad illius funestam memoriam, quam etiam fastis, atque annalibus suis negaret, nisi dolorum acerbitas subinde recrudesceret. Depopulatorem, Vespillonem, imo sepulchrum suum dicit, & vere dicit. Fidem adstruunt lamenta & lachrymæ, quas tot familiæ, quid familiæ? tot pagi, quid pagi? tot urbes, imo universa, qua patet, Saxonia, & in hac infiniti orphani, viduæ innumerabiles, subditi omnes, ubertim profuderunt. Hæc nostra fuere juba, ut næniis, & complorationibus omnia flebiliter resonarent, & lamentabilis Echo totam viciniam impleret. Hic labor unus erat, otia Musis tædiosa, & Viris supra exemplum de Re publica & literaria meritis, si non funus, fugam tamen, & ne quid durius dicam, in fordidis sæpe viculis exilium indicere. Ad cœmeteria vero misera damnabatur Patria, & ab hominum commercio sua quemque formido abstrahabat,

Atque

Atque utinam intra plebeja funera stetit
 libitinæ ratio! Ad majora damna infelices desti-
 naverat cœli Vindicta, criminibus nostris accensa,
 Tibi quippe, *Heinrice Frisi*, Domine, in quantum
 Virtus laudari potest, æternum celebrande, quan-
 quam dubitem, an laudibus Tuis ulla sufficiat
 facundia, Tibi, *Generosissime Heinrice*, irreparabili
 Patriæ, & Rei Literariæ damno, parandæ erant
 hoc anno exequiæ! Nec satis. Seqvebantur
 ingentia Heroum funera, ad quæ deploranda
 nec lachrymarum imbres sufficiunt.

Fatum *Augusti* intelligo, Principis fere
 Augusti, cujus cineres dum componimus mœ-
 sti, tristissima vox infelices nos tantum non
 occidit.

Horreo ad sequens calamitatis nomen,
 & suspiria vocem pene intercludunt, eloqui,
Auditores, non sustineo; in Tuo enim funere,
 Dive *Joannes Georgi*, ipse, cum fidissima Patria,
 funus sum.

Inter tot misérias, quarum magnitudi-
 nem nullus verborum apparatus æquare satis
 poterit, Tu nobis solatio eras, Incomparabile
 Ecclesiæ Pignus, & Præsidium, *Martine Geiere*,
 tuam deposcebat sollicite opem, Tuæ apud
 iustissimum Vindicem intercessionem squalida
 &

& anxia Patria se credebat, at durum verbum! Tu quoque nobis eripiebaris, (proposuerat enim praesens annus nostris ditescere velle damnis) cuius obitu universa Ecclesia purior, universus, quacunqve patet, Christianus Orbis, tanquam immedicabili vulnere sauciatus est, imo propemodum confossus.

Heu quo prolapse sunt spes nostrae!

O Annum supra Exemplum fere luctuosum. Si enim per Annalium vestigia retrocedere, & quicquid memoriarum veterum custodia servavit, excutere velimus, longo itinere opus erit, priusquam occurrat aliquis, intra cuius angustias tot damna compegerit Germaniae fatum.

Negandum tamen non est, hunc nostrum mira, sed ferali similitudine exscripsisse illum annum, qui Carolo V. Imperatori Gloriosissimo, feralis fuit. Erat autem is seculi superioris quinquagesimus octavus, qui dum vertitur, plurimi Principes, & maximi Viri, ex rebus humanis excefferunt. Obiit Carolus V. Imperator, obiit septemviri Augustales (si *Strada* fidem habeas) duo, Colonensis, ac Palatinus (neque etiam faventior Palatinatui praesens anni circulus extitit; namque subtraxit incredibili terrae suae, & quod in Principe mireris

B

mireris

mireris, totius literarii Orbis luctu, Eruditissimum Principem, *Carolus Ludovicus*, cujus encomium facundia tuae, Magnum Academiae Heidelbergensis lumen, Amice Optime, Celebrerr. ac Disertissime *Franck* relinqvam.) Obiere Theologi ingentium in Ecclesiam meritorum, *Johannes Bugenhagenus*, *Justus Menius*, *Erhardus Snepsius*; obiere praesignes Viri, *Magnus Scaliger*, *Tiraquellus*, *Fernelius* (heu quanta nomina!) Quibus si nostram jacturam, quam res literaria non ita pridem in *Athanasio Kirchero*, & *Thoma Bartholino*, passa est, comparaveris, pene paria feceris. Sed nescio, quo me dolendi quidam impetus abstulit! Colligendus erit vagus ille adfectus, & eo traducenda oratio, cujus causa cathedram hanc occupavi.

Obiisse Carolus V. Imperatorem morte Evangelica, hoc est, ad regulas artis moriendi Lutheranorum, probare decrevi. Et ne quis me lites studio sectari judicet, sollicitavit me praepremis ad hanc operam *Marci Schönmanni* Jesuitae, Doct. & Professoris Theologi Academiae Erfurtensis impudentia, qui plurimis a me scriptis per Dei gratiam ad silentii infamiam adactus, nuper in *Libra Danielis*, haec tantummodo adversus me, & Virum laude mea majorem *Dn. D. Sagit-*

Sagittarium, murmuravit. Kan denn etwas
herzliebber Leser / von der Wahrheit weiter
entfernet seyn / als sagen / daß der Schnee
nicht weiß sey ; der ganze Erdboden mit
höchster Geschwindigkeit herum kugele /
die abgestorbenen Leiber dem Gefühl und
der Empfindlichkeit nicht unterworfen
seyn / der allerklügste und gelehrteste
unter allen Heyden habe nicht ein einzig
mahl in seinen weitläufftigen und hoch-
gepriesenen Büchern die Wahrheit ge-
schrieben ? Ja freylich will ich dir noch
etwas wunderbarlichers und lügenhaf-
tes fürbringen. Was ist das ? Es ist
dieses : Daß der Großmächtigste / unü-
berwindlichste und gottfürchtigste Kay-
ser Carolus V. seye Lutherisch gewesen /
und in dem Lutherischen Glauben ganz
fanft und seelig im HErrn entschlaffen /
wie denn dieses D. Mayer und D. Sagit-
tarius ungescheuet, verschiennen Jahres
B 2 haben

haben schreiben dürfen. Das lasse mir eine neue Zeitung seyn! an welcher Catholische Leute / die nur etwas umb Händel wissen / woferne sie mit Kranckheit beladen wären / sich möchten gesund lachen. Ja ich halte dafür / daß Carolus V. wenn er solte von den Todten wiederumb zu uns Lebendigen kommen, dermaleins lächeln würde: ob er zwar nicht weniger als längst vor Ihm Carolus Magnus dem Lachen sehr feind und abhold gewesen. Hæc Schönmannus.

Franciscum Pobertellum ferunt, cum CAROLI V. laudes funebri oratione exponere statuisset, in ipso dicendi exordio fuisse collapsum, animo, sensibusque, ita turbatum, ut coactus orationis vela expandere, velut vento destitutus in medio cursu hæserit, iniquisque omnium sermonibus fuerit exceptus. Non illud de me sibi promittat Schönmannus, felicissime ad finem, ex veritatis, quam defendo, fiducia, recitationem hanc deducam, neque hoc a Vobis metuo, *Auditores*, quos hujus causæ Judices lego; *Attentionis*

nis enim assiduitatem, officii, quod jam geritis, conscientia jure suo a vobis exigit; religioso itaque favete silentio!

Compendia victoriæ, *Auditores Venerandi*, si confectari velim, possem adversarium uno velut ictu conficere, si ostendero illum jamdudum decoxisse fidem cum pudore, quando Illustrum Virorum exitus narrat; Quid æstuas Schönmanne, & nescio quid torva fronte minaris? Imo, si vir es, aude, negare, tua esse, quæ de obitu *Jacobi Reihingii*, ex Lojolita constantissimi usque ad extremum halitum orthodoxiæ Lutheraniæ defensoris, scribere non erubuisti. Ita autem in der Vorrede des unüberwindlichen Zeug-Hauses: Sie ist Zeit / weil oben von P. Reihinck Meldung geschehen / mit welchen die Lutheraner in allen ihren Schriften greulich prangen und prallen (ohn allen Zweifel / weil sie sonst keinen andern haben) zu avisiren und kund zu machen: daß P. Reihinck vor seinen Todt einen Catholischen Beichtvater begehret: wie aber ihm dieser abgeschlagen worden / er

B 3

mit

mit weinenden Augen seinen Abfall be-
 reuet / seinen Irrthum öffentlich wieder-
 ruffen / und also gut Catholisch gestorben
 sey. Und dieses können wir mit unleug-
 baren Zeugnissen beweisen. Es ist gut
 Lutherisch leben / und Catholisch sterben /
 das erste für den Leib / das andere für die
 Seele. *Quos vero mihi, Marce, testes dabis,
 & tantæ quidem autoritatis, ut Confessionario &
 Socio tuo, Philippo Alegambe capistrum impo-
 nant? Hic Te mentiri, fucum vendere, magna,
 iniqua tamen, & blasphema ex more, & ingenio
 Societatis tuæ in veritatem Evangelicam voce cla-
 mat: * Jacobus Reihinck, nat. Germanus, patria
 Augustanus, ordinis Patricii, qui post multos in
 Societate annos exactos, cum etiam Serenissimo Du-
 ci Neuburgico, Wolfgango Guilielmo, nuper ad
 Ecclesiam reduci fuisset a Concionibus, prolapsus
 in turpes amores, ordinem fidemque transfuga de-
 seruit, factus errorum magister: ducta domum
 pellice pro uxore susceptis compluribus liberis, ita
 miser implicatus est, ut ad veritatis confessionem
 redire non sustineret. Sic in æternam mortem occu-
 buit.*

* Phil. Alegambe Biblioth. Script. Soc. Jesu p. m. 209.

buit. Vestrum arbitrium esto, *Auditores*, quam fidem mereatur homo in tam aperto, & turpi mendacio deprehensus & a Socio convictus. Quod si ex Rabbinorum proverbio *hæc Mendacis pœna sit, ut quando veritatem dicat, nec tum ei fidem habeant*, quis de Pontificia Caroli V. morte, quæ Schönmannus dixit, simplici credulitate recipiat.

Sed & fabulam esse, eumque nec in hac narratione mentiendi suppressisse libidinem, mox ostendam.

Quid, Schönmanne, papistice (veniam verbo precor, *Auditores*, dabo hoc desiderio horum hominum) quid papistice mori est? Consulam Doctores vestræ Religionis ad mortem Hodegetas, Libros excutiam, ut vocatis, Symbolicos, atque ex his (ne de injuria doctrinæ tuæ illata querendi occasionem habeas) formabo sententiam.

Papistice mori est felicitatem æternam, & ne hac excidas, adversus Diaboli insultus auxilium non a solo Christo, sed a Maria, Christi Matre, ardentissimis rogare suspiriis; Omnes hic appello precationum Libellos, & famosam præprimis, nullique non familiarem orationis formulam: *Maria, Mater gratia, Mater Misericordia, tu nos ab hoste protege, & hora mortis suscipe.* Hanc etiam moribundis

Drexe-

Drexelius tradidit: *O Mater Misericordiae, Mater aeterni Regis, perveniant ad te preces meae! Scio, me peccatis meis graves poenas commervisse, sed tamen impetra mihi a Filio tuo misericordiam, ut, antequam moriar, ex animo convertar, & sinceram agam poenitentiam! O Mater Domini, assiste mihi, & adjuva me patrocinis, & meritis tuis, in omnibus doloribus meis, & praesertim in ultima necessitate mea succurre mihi! O Mater afflictorum, non me deseras in hora mortis meae!*

Istas cum plurimis aliis Dies Parthenius * hoc est, consveta Marianae Pietatis per diem exercitia, sodalibus Partheniis dicatus: O clementissima, o piissima, o dulcissima Virgo Maria, propter ineffabilem misericordiam, & virgineum partum, eripe animam meam in ultima hora egressionis ejus a corpore, ab omni potestate, & invasione Daemonum, ne cum ipsis impiis aeternis deputetur incendiis, sed pro judicio tuae inexhaustae pietatis, & misericordiae, restitue eam in Paradisum jucunditatis aeternae! Et paulo post: Subveni mihi Domina in hora resolutionis meae, ne princeps tenebrarum mihi occurrat, nec potestas inferorum adversum me

pra.

* **DIES PARTHENIUS**, hoc est: Consveta Marianae Pietatis per Diem Exercitia, & Preces, primum Herbipoli Sodalibus Partheniis dicatus; Nunc denuo recusus Monachii, Formis Johannis Willhelmi Schell, 1660. p. m. 222. 223.

prævaleat. Nec patiaris, o Virgo DEI, animam meam gehennalibus pœnis subjacere; sed eam ab æternæ mortis caligine libera, ipso auxiliante, & misericorditer concedente, quem tu concipere, parere, & lactare meruisti, Jesu Christo Filio tuo, Domino nostro, qui cum Patre, & Spiritu S. vivit, & regnat DEUS per omnia secula seculorum, Amen!

Sequentem Jesuitæ Uratislavienses non ita pridem dederunt:

Ein sonderbar andächtiges Gebet und Gesang / zu der Allerheiligsten und Seeligsten Jungfrauen, und Mutter Gottes Maria, umb ein seliges Ende. Breslau in der Baumannischen Erben Druckerey, druckts Christoph Jacob, Factor.

Maria / ein Trost aller Sterbenden / wie ertattert mein Herz ob der Stund des Todes? wie grausam fürchte ich den allergefährlichsten Streit der grimmigen Geister? Ach! wie schwach bin ich gegen so starcken listigen Feinden? Ach wie werden sie die aus-
C
fab-

fabrende Seele ängstigen / genau durch-
suchen / vergessene / ungebeichte Laster
auffrupffen? O Schrecken / nicht des
Todes / sondern dessen / so nach dem Tode
folget! Eines Weinenß werde ich wei-
nen / so lange mir der Athem gehet / will
ich nicht aufhören / dir zuzuschreyen /
daß meine Feinde mich nicht in ihren
Gewalt bringen / und sich erfreuen /
sprechend: Izt haben wir seine Seele /
wo ist nun seine Schirm-Frau Maria /
welcher Hülf und Stärck er sich verlas-
sen? O Jungfrau / wie wirds mir erge-
hen, wenn du mich nur einen Augenblick
verlässest? Laß nicht zu / allergnädigste
Mutter / daß ich dir umbsonst so lange
(wiewohl leider hinläßig) gedienet habe /
solt denn ich vergebentlich in deiner Brü-
derschaft dich so viel tausendmahl umb
ein seeliges Ende angeruffen haben? Solt
denn Iesu Leiden / Blut und Todt /
die

die Heil. Sacrament / und dein heilige
 Fürbitt / an mir ganz verlobren seyn ?
 O ich tausendmahl elender Mensch / wie
 viel verzweiffelte Pfeil werden die Teufel
 in mein fürchtam Herß schiessen / sie
 werden mir Gott ganz über mich er-
 grimmet fürmahlen / die Höll eröffnen,
 den Himmel verriegeln / tausend unge-
 büßete Sünde herfür ziehen / oder mich
 vermessenlich und verstockt machen. O
 Jungfrau / was für Gewalt / Anlauff /
 Sturm / tausend List werden sie brau-
 chen in meiner letzten Stunde? Das ist
 die Stunde, ob welcher Gedächtnüß
 mein innerstes Marck in Beinen erzit-
 tert. Denn ich weiß wie unmenschlich
 ich die Augen deines Sohns / die Heilige
 Dreyfaltigkeit / dich und alle Heiligen
 verletzt habe. Diß / O Maria, ist die
 allerschädlichste / gefährlichste / und mit
 unendlichen blutigen Zähren zu beweinen
 C 2 nen

nen zweiffelhafftige Stund. O mein
 allerlezte Stund / O Stund / nach
 welcher kein Augenblick mehr zur Buß
 verliehen wird. O Stunde / an der
 mein unendliches Wehe, oder mein un-
 endliches Heyl / und Ewigkeit hanget.
 Wo der Baum hinfällt / da liegt er ewig /
 fällt er in die Höll / da hilft / O Maria /
 weder dein / noch aller Heiligen Gebet
 und Zäher. Ob siegen alsdenn meine
 Feinde, so bin ich verlohren, so bin ich
 ewig von dir, O allerliebste Mutter, von
 Gott / von allen Heiligen / von allen
 Frommen, von aller Hoffnung geschie-
 den. O Wehe / O Wehe / fehlt's mir in
 dieser Stunde / so muß ich ins ewige
 Feuer / mit Leib und Seele ewig brennen
 und braten, ewig verzweifeln mit den
 verdampften Teuffeln / mit welchen ich
 gesündigt habe, unaussprechliche ewige
 Pein leiden. O ewig, wie lange? In
 Ewig-

Ewigkeit. O ewig, wie bitter? unend-
lich. O ewig / wie viel Jahr? mehr
als Tropffen und Sand am Meer / mehr
als Laub und Gras / mehr als alle Engel
von Ewigkeit können zählen. Es ist da
kein End / sondern ewig sterben / und nicht
gar können sterben / keine Erlösung keine
Gnad / so lange dieser Gott wird seyn.
Da wird seyn ewiges Graußgrammen /
Heulen / Zähnkloppen / ewiges Ach und
Wehe schreien / umb nur eine Todtsünd /
welche ich verschwiegen / nicht mit rech-
ter Neu / und Fürsach gebeicht / oder nur
eine frembde Sünde begangen. O blu-
tige Stunde / warumb schwimmt mein
Herz nicht in blutigen Zähren? Das ist
die erschrockliche Stunde / für welche ich
tausendmahl zu dir / O Maria / mit
Flehen, Herzkloppen / Seuffzen / täglich
und stündlich / mit ganzem Herzen
schreie. O Heilige Maria / bitt für
C 3 uns

uns / ist und in der Stunde unsers Ab-
 sterbens. Jedoch / O gnädigste Jung-
 frau / O mein aller herzlichste Mutter,
 das ist die Stunde, in welcher ich Un-
 würdigster unzweifflich hoffe / du wirst
 mich nicht verlassen / denn wie soltest du
 mit Augen zusehen / daß meine arme
 Seele von den Teuffeln in die ewige
 Marter solt geschleiffet werden? Solte
 denn all mein Beichten / die H. Sacra-
 menten / und so viel tausend Seuffzer zu
 dir / mit einander verlohren seyn? Wie
 möchte doch solches dein Mütterliches
 Herz erleiden? Solte da deine Gewalt
 nicht stärker seyn / als aller Teuffel? dein
 Güte nicht grösser, als meine Sünde?
 O Jungfrau / alsdenn erscheine mir
 mild, trostreich, und erwirbe mir Gnade
 vernünftig, schmerzlich, vollkömment-
 lich vor dieser Stunde zu beichten / und
 das Heilige Sacrament würdig zu emp-
 pfahen,

pfaben / so werden die Teuffel weit dahin-
den stehen. Sage / O Jungfrau / Salus
tua ego sum, Ich bin deine Mutter
der Barmherzigkeit / vertraue mir, ich
wil dich ewig nicht verlassen. Also / O
aller Honigsüßest Mutter / also stärke
mich / also suche mich heim, und tröste
mich. O wie frölich wil ich mich in
den Willen Gottes ergeben? O Jung-
frau / nimm meine heilige Patronen
M. M. und Schutz-Engel mit dir, aber
du allein sprich meiner Seelen zu / Jesus
Maria. Nimm sie wie dein liebes Kind
auf deinen Arm / und trage sie Jesu,
deinem Sohn, zu, Er kan sie umb deinet
wegen nicht verwerffen. Alsdenn wird
sie sich mit dir ewig erfreuen, daß sie
dieser erschrecklichen Stunde glücklich
entrunnen / alsdenn wird sie dich und
deinen Sohn ewig loben / und danken
ewiglich. Das verleyhe mir Gott
Vater,

Vater / Sohn / und Heilger Geist / Amen. Laudat hinc Justum Lipsium, omnibusque exemplo esse vult, Drexelius ita scribens: * Obiit Anno millesimo sexcentesimo quarto, 10. Calendas Apriles, Justus Lipsius, Vir eruditione, & scriptis clarissimus: Sæpe is sibi cum Augusto Euthanasian, & facilem mortem exoptare consueverat, liberum etiam in illa necessitate, & intrepidum animum. Utrumque votis accidit: nam unis tantum quatuor diebus summum hoc egit, MORI. Toto hoc tempore nec scriptorum a se, nec studiorum ullum omnino fecit verbum: imo cum solatii a stoicis magnam illi materiam superesse, quispiam insurraret: illa sunt vana, respondit, digitoque in Christi crucifixi prope adstantem imaginem intento: Hæc, ait, est vera patientia, mox magno spiritu subiecit: Domine Jesu, da mihi patientiam Christianam. Morbi invalescentis initio, prima illi cura fuit, sacris Poenitentiae, Eucharistiae, Extremæ unctionis purgari, muniri, foveri Sacramentis, piorum precibus assidue ardentemque expetitis, in altum oculis manibusque moribundus sublatis, sic pie ipse precatus est: O mater DEI, ad sis famulo tuo cum
tota

* Drexelius Confid. V. de Æternitate p. m. 18.

tota Æternitate decertanti, & non me deferas in hac hora, a qua pendet animæ meæ salus æterna. Habemus hic, mi Christianæ, viri Catholici exemplum nobile: nos itidem a Christo DEO, & a beatissima Virgine, DEI parente, eadem quotidie efflagitemus, & ardente animo de die sæpius dicamus: o Christe Jesu, o mater DEI, ad sis famulo tuo cum tota æternitate luctaturo, & non me deferas in illa hora, a qua pendet animæ meæ æterna salus. *Hactenus Jesuita Drexelius.*

Neque Antonius Spinellus Lojolita hic prætereundus, quo de Philippus Alegambe: *Antonius Spinellus paulo ante decessum, ad beatam æternitatem adspirans, brachiis nunc expansis, nunc ante pectus contractis, suspirabat. Cum Dei-para salutis suæ negotium tota semihora transegit, illud ingeminans, o Domina mea, quæ docuisti me a juventute mea, usque in senectam, Et senium, ne derelinquas me. Cætera taceo.*

Papistice mori est, animam corpori valedicentem commendare non Tibi, tuisque manibus, Christe, tantum, sed Mariæ etiam. *Ita Dies Parthenius p. 220. Veni, Domina mea, cum cœlesti militia; in exitu miserere animæ meæ, para ei iter tutum, cum ante districtum judicem*

D

Filium

• Alegambe Biblioth. Jes. p. 371.

Filium tuum ducta fuerit, & qui te piam Matrem misericordie tunc invocare non possum, ideo nunc animam meam in illa fide recomendo tibi, in qua DEUS Pater unigenitum Filium suum commendavit, quando eum de te carnem sumere voluit. Et in illa fide tibi nunc animam meam commendo, in qua ipse Filius, Dominus Jesus Christus, in cruce pendens, te Sancto Johanni in Matrem, & illum tibi in Filium commendavit. Nec non in illa fide tibi nunc animam commendo, in qua Sancta Trinitas in transitu Tuo animam tuam sanctissimam suscepit, teque ad thronum glorie collocavit, ita & tu, clementissima Virgo Maria, animam meam non deseras, quousque tuis meritis, & precibus, gratiam & misericordiam a dilecto Filio tuo, Domino nostro Jesu Christo, obtineat: & quod minus habent mea merita, suppleat gratia tua, & misericordia, quia tu es unica spes, & misericordia mea, cum Domino Jesu nostro. Fecit id D. Opportuna, quæ, si Cornelio a Lapide fides habenda, in Mariæ manus spiritum tradidit. Audivit etiam ipse Georgius Caslander, correptum fuisse a Jesuitis juvenem, quod jamjam propter religionem comburendus, DEO, non Mariæ animam suam offerret.

Papi-

Corn. a Lapide in Matth. XXV. v. 10. f. m. 457.

Caslander Def. Lib. de offic. p. 849.

Papistice mori, est propriis meritis æternam felicitatem nundinari. *Si quis dixerit* (hæc Patrum Tridentinorum vox est) *Justificatum bonis operibus, quæ ab eo per gratiam, & Christi meritum, cujus vivum membrum est, non vere mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipsius vitæ æternæ, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum: anathema sit.*

Et, ut Sole meridiano clarius evadat, longe alia via ad cœlum tendere, quam papistica, qui solius Salvatoris merito innituntur, doctrinam hanc Pontifices Romani per Indices proscripserunt expurgatorios. Hæc enim in *Sacerdotali Romano, sive Ordine baptizandi cum modo visitandi juxta ritum sanctæ Romanæ Ecclesiæ; censura notavit Index Hispanicus Fol. XXIV. ad medium: DELEANTUR ILLA VERBA. Credis non propriis meritis, sed passionis Domini nostri Jesu Christi virtute, & merito, ad gloriam pervenire? DELEANTUR ILLA VERBA: Credis, quod Dominus noster Jesus Christus pro nostra salute mortuus sit, & quod ex propriis meritis, vel alio modo nullus possit salvari, nisi in merito passionis ipsius? DELEANTUR ILLA VERBA.* Intelligitis, spero *Auditores,*

D 2

&

& cum horrore, ut video, intelligitis, quis Papistice obiisse dicendus sit.

Paucis nunc accipite, quid a mortis Candidato Ecclesia requirat Evangelica: uno verbo: JESUM. Hunc moribundorum unicum adversus insidias Dæmonum refugium, unicum animæ receptaculum, solam æternæ salutis causam statuit. Illum, nisi infinitis deliciis carere velis, vera fide amplectendum; in hujus meritis & vulneribus omnem & unam fiduciæ spem reponendam, æternos cruciatus Hominibus, qui meritis regnum cœlestis possint propriis, interminans. Evangelica ergo morte obit, qui in solis Christi brachiis moriens recumbit, qui gaudia nunquam finienda ob acerbissimæ Passionis Jesu merita, ex mera cœlestis Patris gratia expectat. Atqui hac ratione, his cogitationibus diem clausisse supremum gloriosissimæ memoriæ, Principem Carolum, jam demonstrabo. Testes in medium producam, non partium studio suspectos (quibus ridicule satis me Schönmannus de Luthero quid somnians aggreditur) sed Papistas ipsos, fidei Romanæ filios, quos, ut audiatis benigne *Auditores*, Tu Schönmanne patienter summo studio, ab utrisque contendo,

Lingvis

Lingvis, animisque favete, ævi nostri Tacitum, (cujus scripta, gravitate moderata, subtilitate facili, veritate incorrupta splendescere Puteanus judicat,) Famianum Stradam, ex Lojolitico ordine produco, * qui imaginarias, quas Optimus Imperator vicinæ morti proludens sibi exquias celebraverat, describens hæc refert: Sacerdoti scilicet, quam gestabat facem sublatis in cœlum oculis Carolum hoc suspirio, quo omnes Lutherani oculos suos claudunt feliciter, tradidisse: *Ego te, vitæ ac mortis arbiter, oro, quæsoque, ut, quemadmodum oblatum hunc a me cereum Sacerdos capit, sic commendatam in manus tuas hanc animam Tu, quandocunque libuerit, in sinum, complexusque tuos, benigne suscipias!* Quid ais, Marce, aut manus Mariæ desideratas, Mariæ patrocinium in decretoria hora imploratum, quod omnes ingenue Papæos facere decet, in hac oratione mihi ostende, aut sola Servatoris brachia, solam DEI benignitatem expetitam cum cernas, regia Lutheranorum via Imperatorem relictis pie fatuis illis Marianorum ignibus, cœlum adiisse, invitum licet admitte.

Succedas Tu, Jacobe Auguste Thuane, (nullos huic nomini titulos adjicio, quia

D 3

omnes

* Fam. Strada de Bello Belgico Lib. I. p. m. 13.

omnes transcendit) & hanc mentem num in mortis etiam servavit agone, in splendida hac panegyri ediffere. Ita vero hic * ultima Caroli V. ad posteros transmisit: Nulla re magis Carolus animi magnitudinem ostendit, quam vitæ clausula, qua Vir, alios vincere asvetus, se ipsum vicit, vitæque, tot casibus obnoxia, jam potio rem mente agitans, antequam moreretur, renunciavit, & qui reipublicæ vixerat, sibi, ac Deo, cepit vivere. Itaque toto biennio, quod mortem præcessit, in Hieronymianorum fratrum sodolatio, monitore usus Constantino quodam, qui ei a sacris confessionibus erat, præcipue B. Bernardi nostratis lectione se solabatur, & toto pectore in DEum revolutus, sic ratiocinabatur: se quidem indignum esse, qui propriis meritis regnum cœlorum obtineret, sed Dominum Deum suum, qui illud duplici jure obtineat, & Patris hæreditate, & Passionis merito, altero contentum esse, alterum sibi donare, ex cujus dono illud sibi merito vindicet, hæcque fiducia fretus minime confundebatur: neque enim oleum misericordiæ, nisi in vase fiduciæ, poni: hanc hominis fiduciam esse a se deficientis & innitentis dominio suo: alioqui propriis

* Thuanus Lib. XXI. Histor. fol. 428. 429.

priis meritis fidere, non fidei, sed perfidiæ esse: peccata remitti per Dei indulgentiam, ideoque credere nos debere, peccata deleri non posse, nisi ab eo, cui soli peccavimus, & in quem peccatum non cadit: per quem solum nobis peccata condonantur.

Ita cum sensim ad lentam tabem febris acuta accessisset, imaginem Christi cruci affixi, identidem in oculis, ulnis, ore, & tota mente complexus, in eo solo se omnem salutis suæ spem collocare declaravit; sumtoque viatico, In mane, inquit, dulcissime Servator, ut ego in te maneam: in quæ verba deficiens animam gloriosissima hic vita defunctam DEO, qui dederat illam, reddidit; *Hactenus Thuanus.* Non absque læto pietatis sensu hæc vobis recito, Auditores; Si hoc enim non est erroribus renunciare papæis, in veritate mori Evangelica, nescio quid sit. Revocant in memoriam, (quod in transcurso nunc monendum duco) hæc ultima Gloriosissimi Imperatoris verba, quibus & linguæ, & vitæ valedixit officiis, *Mane in me dulcissime Servator, ut ego in te maneam,* recentem aut antiquum (de cujus canitie me monuit Liber: *Mariæ Creaturarum Domina Mancipium.* Hoc est: *Modus dedicandi se Deiparæ in Mancipium.*

pium. Multis ante seculis, sancte in Ecclesia usur-
 patus, & antehac in Italia, & Germania evulga-
 tus, nunc vero paullo fusius explicatus. Opera
 & studio Sodalium B. V. Coloniensium apud R. R.
 Patres Societatis Jesu. Superiorum Permissu &
 Approbatione Coloniae, apud Joannem Rinckium,
 sub Monocerote, Anno M D C X X X I V. Quæ
 tibi autem, Schönmanne, & de libro, & modo
 dedicandi se in Mancipium Deiparæ, mens est?
 Scis quid velim? Pontificiorum errorem, S. Eu-
 charistiam non tam ob Christi, quam Mariæ unio-
 nem, desiderandam esse. Attendite Auditores
 & exhorrescite ad speculationis illius profanam
 immunditiam: Sanctissimi Ignatii Patris nostri,
 „ (verba *Ferdinandi Quirini de Salazar* * Lojoli-
 „ tæ refero) pia in Mariam religiosa meditatio est,
 „ cogitabat Filium & Matrem unam esse carnem,
 „ & sanguinem, aut certe filium esse quandam
 „ matris portionem. Hinc eliciebat, se in Eu-
 „ charistia, non solum Christi, sed etiam Ma-
 „ riæ carnem, sanguinemque, vel certe ma-
 „ gnam, imo præcipuam Mariæ partem, suscipere.
 „ Nam si una filii matrisque caro & unus san-
 „ gvis, qui filii carnem, sanguinemque sumit,
 „ matris etiam carnem sumat necesse est. Et
 si

* Salazar ad Proverb. IX. v. 4. col. 769.

si filius parentis suæ pars, aut membrum est, „
 qui filium devorat, parentis suæ quoque par- „
 tem devorat. Nam quæ sunt uni tertio iden- „
 tica, inter se quoque identitatem contra- „
 hunt. Virgo est una cum Christo caro, & „
 nos item. E. cum Virgine etiam carne „
 communicamus. Ex hac vero meditatione „
 Ignatii animus incredibilem voluptatem hau- „
 riebat. Et sane ob hanc solam rationem, „
 jure optimo Virgo panem suum appellare „
 potest Eucharisticum; quia nimirum ita „
 Christi corpus & sanguinem continet, & mo- „
 do jam insinuato Deiparæ carnem, & sangvi- „
 nem quodammodo includat.

Jungam huic Jesuitam meritis in Curiam „
 Romanam insignem, quem, non sine sanctitatis „
 opinione, ad plures abiisse, credunt parasiti, *Cornelius a Lapide*. Ita vero ille: * Mirum hoc, „
 sed verum, quoties enim comedimus carnem „
 Christi in Eucharistia, toties in eadem comedi- „
 mus realiter carnem B. Virginis: quia caro Chri- „
 sti est caro B. Virginis: imo ipsissima caro „
 Christi, antequam in incarnatione a B. Virgi- „
 nis carne decideretur, & daretur Christo, fuit „
 E pro-

* Cornelius a Lapide Comment. in Ecclesiast. Cap. XXIV, 29.
 fol. m. 537. 538.

„ propria caro B. Virginis, ejusque anima infor-
 „ mabatur & animabatur. Sicut ergo quotidie
 „ esurimus carnem Christi in Eucharistia, sic &
 „ esurimus in eadem carnem B. Virginis, ut vir-
 „ gineas ejus dotes, & mores imbibamus, nobis-
 „ que incorporemus. Idque faciunt non soli
 „ Sacerdotes, & Religiosi, sed omnes Christiani:
 „ omnes enim sua, æque ac Christi, carne pascit
 „ B. Virgo in Eucharistia. Atque hinc ille virgi-
 „ nitatis, & angelicæ puritatis amor indigne &
 „ frequenter communicantibus. Sane fideles
 „ omnes hac de causa, uti Christum, sic B. Virgi-
 „ nem assidue, corde, & ore, & opere gestare de-
 „ berent; imo in Virginem quasi transire, & trans-
 „ mutari, sicut ferrum, igne candens, transit in
 „ ignem, & sicut panis in fermento conditus in
 „ fermentum quasi immigrat, & transit. Unde
 „ Christus se suaque comparat fermento, Matth.
 „ 13, 33. Atque hac de causa Christus suam car-
 „ nem reliquit in Eucharistia, optante, & forte
 „ orante id B. Virgine, ut sese intime fideli cuique
 „ per omnia temporum secula, uniret, & incor-
 „ poraret. *Hæc a Lapide.*

Christophorum quoque Vegam * peculiari
 probantem numero, Mariam in Eucharistia ve-
 ram

* Christophorus de Vega Theol. Marian. n. 1476.

ram hominum esse nutricem, ubi mammilla Regia lactemur, aliosque plures dare possem hujus sententiæ Patronos, nisi e diverticulo in viam esset redeundum. QVAM BELLE AUTEM HÆC CUM CAROLIV. NOVISSIMIS CONVENIUNT.

Sed frontem caperat Schönmannus, labia movet in Apologiæ usum. Quid Tibi vis, Schönmanne? Thuanum, inquit, accuso; Thuanum rejicio; Postularunt hunc hominem Jo. Baptista Gallus Jctus, atque Jacobus Gretserus impietatis, & adversus Romanam curiam odii, imo & plurimorum mendaciorum peculiaribus scriptis. Quid mirum ergo in Hæreticorum gratiam, Thuanum hæc scripsisse, quibus favebat?

At, quam tacuisse fatius fuisset, Schönmanne! Causam Thuani egerunt Curia Parisiensis Senatores, qui in Apologia Thuana Anno 1620. edita, Thuanum suum *Catholicae fidei tenacissimum, & Ecclesie Romanae, quam sanctissimi Apostoli, Petrus, & Paulus, scriptis, sanguine suo obsignatis, fundaverunt, religiosissimum cultorem, qui vel tantillum ab ea recedere summum semper nefas existimaverit: Adversarium vero GALLUM DAMNATAE CON-*

SCIENTIÆ PERDITISSIMUM NEBULONEM, communi suffragio damnant.

Et ne vos lateat, *Auditores*, quem larva Jo. Baptistæ Galli tegat, prodam myſteria. Perditiffimus iſte nebulo Jeſuita eſt, & Jeſuita quidem Macaldus. Ita enim apud Alegambium* Lojolitam lego: *Jo. Baptiſta de Machand, ſive Macaldus, edidit notationes in Historiam Jac. Auguſti Thuani, ſub nomine Jo. Baptiſtae Galli Jcti, Latine.* Nebulonis ergo, & damnatæ conſcientiæ perditiffimi Nebulonis, quis attendat nebulas? Neque quid ſcabioſus aſinus Tuus rudat, nos moratur. Ignosce, Schönmanne, quod, aſini nomine, ac titulo, Gretſerum tuum compellem. Mira ſimilitudine ſe aſinum exſcripſiſſe ipſe Gretſerus faſſus eſt. Ad Confessionarium tuum** provoco qui de Gretſero hunc in modum: *Inſtiterunt apud Ordinem noſtrum Ci- ves Gretſeri, ut Gretſerum, penicillo expreſſum, ſibi concederent, quem in Curia, honoris ergo, ſervarent. Indignatus ille eſt, ubi reſci- vit, monuitque, tum demum illos ſuam imaginem habituros, ſi PICTUM in tabula ASINUM haberent.* Quodſi itaque Thuanum Aſinus calcitraſſet. Haberem plura in Apologiæ pro celeberrimo Viro (qui utinam noster

* Alegambe Biblioth. Jeſ. p. 224.

** Id. ib. p. 199.

noster fuisse!) usum, nisi lippis, & tonsoribus, de causa odii in Thuanum Lojoliticae Societatis plusquam Vatiniani constaret. Non possum tamen me continere, quin Erbermanno, mendacissimo, & mordacissimo Jesuitæ, plagam Illustris Grammondi verbis intentem. Ita autem Erbermannus: * *Ex Libris historiarum nemo Thuanum jure Catholicum dixerit. Legimus & nos eum olim a capite ad calcem: Sed in negotio religionis haud paullo periculosiorem invenimus, quam ipsum Calvinistam Sleidanum: atque utinam non cum perniciosissimo plurimorum experimento idem adhuc cerneretur. Memini ante annos 26. Justum Meyerum Jctum Argentinae, Zelosum Lutheranum de Thuano (cum aliis ibidem) opinari, quod in Confessione Augustana obierit. Unde quid mirum, quod eum Catholici explodant? Noster certe videri non potest, cum tot in eum, quæ ipsum (ut loquitur Forerus in Symb. Lutheran. p. 703.) hæresi a vertice usque ad talos delibutum, pessimaque fidei historicum fuisse palam faciant, ut sigillatim annotavit in opusculo de ejus Historia Jo. Baptista Gall. Jctus Ingolstadii Anno 1641. impresso, ex quibus omnibus odium internecinum Thuani in Romanam Catholicam religionem maximis radiorum stricturis emi-*

E 3

cat.

* Vitus Erbermann. in Irenico Catholico cap. 5.

cat. Dummodo enim aliquis hostis Papa, Car-
dinalium, & Cleri fuerit, licet cetera hereticissi-
mus, & sceleratissimus; jam dignus Thuano visus
fuit, qui super sidera laudibus extolleretur. Longe
 alia in sacro Regis Galliae Consistorio Senator,
 & in Parlamento Tolosano Praeses, Gabr. Bar-
 tholomæus Grammondus: * Eadem circa
 tempora mortalitatem explevit Thuanus, in
 Parlam. Lutetiano Praeses; Vir profapia illustris,
 doctrina & rerum experientia, inter paucos,
 Liberales artes; & scientias ut profusus a tene-
 ris: ut litteratos amaverit, immensa in Remp.
 charitate, docemur historiarum monumentis,
 quæ accurate edidit ab excessu Francisci primi
 in Henrici IV. extrema: externi acceptam illi
 gratiam ferunt Historiæ Gallicæ, nec parce
 laudant. --- Cæterum privilegia Ecclesiæ Gal-
 licanæ, & Regum autoritatem, dum acrius
 vindicat vir politicus, Romæ suspectatur: ini-
 qua suspicio, quam mendacii manifestam fa-
 cit, ne dum vita quam exegit in fide Catholica
 & Romana, magna virtutis Christianæ
 exemplo, sed & ipsius testamentum, quo
 palam profiteretur fidem Orthodoxam. Va-
 leant

* Grammondus Lib. 3. Histor. Gall. p. m. 191. 192.

leant igitur, qui Thuano, & Grammondo, nec matulam: quidem præstare digni sunt.

Sed, ut reliquos etiam testes producam, tempus est. Ita vero Pauli IV. Episcopi Romani Secretarius de obitu Caroli Cæsaris ad Pontificem: Metuo, ne sit oleum additum Camino, cum ad Sanctitatem vestram Toletanus Episcopus scripserit, ipsum Carolum morientem dixisse, sibi videri veram esse Lutheranorum de Justificatione sententiam. Fama statim per universam Europam tulit, & simul quod Sanctitas vestra dixerit, se nolle ipsi propterea, quod cum Lutheranis in præcipuo religionis capite sensisset, ullas exequias celebrare.

Quid de *Jo. Ægidio* dicam, acceptissimo Imperatoris Achate, Religionis Lutheranae Professore? Quid de *Constantino Pontio*, Caroli per tot annos Concionatore, veritatis Evangelicæ Doctore constantissimo? Quid de *Bartholomæo Caranza*, Archi-Episcopo Toletano, ultimo, vel Schönmanno teste, Caroli Confessionario, Lutheranorum dogmatum Propugnatore? Quod si ex horum judicandus veniat Carolus consuetudine, ex horum erga æternam optumi Imperatoris felicitatem integro affectu, quis de Lutherana Caroli morte ambi-

ambigat? Priorum puritatem his adstruit Thua-
 „ nus: * Joannes Legionensis, qui primo far-
 „ toriam Mexici in nova Hispania exercuerat,
 „ dein in B. Isidori collegium cooptatus, in quo
 „ sodales puriori doctrinae, uti illi jactabant, in
 „ occulto studebant: auxit & eorum numerum
 „ Francisca Chavesia ex B. Elizabethae cœno-
 „ bio virgo DEO dicata, quæ a Jo. Ægidio
 „ concionatore Hispalensi, de quo mox di-
 „ cemus, instructa, eandem pœnam magna
 „ etiam constantia pertulit. Ex eadem Schola
 „ prodiit Christophorus etiam Losada, Medi-
 „ cus, & Christophorus Arellanius, ejusdem
 „ B. Isidori cœnobii monachus; ac tandem
 „ Garcias Arias, qui primus in illud Isidori so-
 „ dalitium ejusdem religionis scintillas intulit,
 „ assiduis suis monitis ac concionibus, ex qui-
 „ bus ingens ille rogo accensus est, & cœno-
 „ bium ipsum, ac bona pars urbis opulentis-
 „ simæ, pene conflagavit. Is raræ eruditio-
 „ nis vir, sed parum constantis sibi ingenii,
 „ plerumque mutabat, & quæ suis persuaserat, ac
 „ præscripserat, cum ex eo illis ab Inquisitoribus
 „ periculum creabatur, ipse acutus in dispu-
 „ tando disceptator refellebat, & evertebat.

His

* Thuanus Lib. XXIII. Histor. f. m. 477. 478.

His artibus cum multos in errorem inductos
manifesto periculo objecisset, se vero dete-
stando fidei violatæ piaculo obligasset, a Jo.
Ægidio, Constantino Pontio, & Vargico
aliquando monitus, quod parum sincere in
amicorum, atque adeo idem cum ipso sen-
tientium, causa versaretur, ille prævidere se
respondit, brevi fore, ut tauros in sublime
spectaculum productos cernere cogeretur; in-
quisitorium theatrum hoc sermone significans:
Ad quæ verba retulit Constantinus, si ita Deo
placeret, non eum e sublimi ludos despectu-
rum, sed ipsum in arena futurum; nec Con-
stantini augurio eventus defuit. Nam Arias
mox postulatus est, & sive senectute sua auda-
cior, sive repentina mutatione ex meticuloso,
qui hætenus fuerat, jam fortior effectus, in
expectata constantia inquisitorii tribunalis
assessorum acerbissimis verbis objurgavit,
aptiores esse, qui vili agalorum munere
fungerentur, quam qui fidei, quam turpi-
ter ignorabant, censuram impudenter sibi
sumerent; Præterea vehementer dolere
testabatur, quod veritatem, quam tunc
tueri se aiebat, sciens ac volens adversus
pios illius defensores sæpe coram ipsis oppu-
gnasset;

F

gnasset;

„ gnasset: quam poenitentiam, quamdiu in vivis
 „ esset, ex animo nunquam deponeret; Ita in
 „ triumphum ductus, ac vivus ustulatus, Constan-
 „ tini augurium firmavit. Restabant ii, quos
 „ diximus, Ægidius, & Constantinus, scenæ cho-
 „ ragi, qui ultimum pompæ agmen clauderent;
 „ verum ntrumque mors anticipata vivum specta-
 „ culo invidit; Siquidem illi, ob eximiam pieta-
 „ tis & eruditionis opinionem, cum a Cæsare,
 „ Philippi parente, Episcopus Drossensis esset de-
 „ signatus, postea postulatus est, & recantato seu
 „ astu, seu hortatu Dominici a Soto, publice er-
 „ rore, concionandi munere, ac sacris, ad tempus
 „ interdictum est, & aliquanto tempore ante
 „ actum illum obiit. Sed cum Inquisitores mi-
 „ tius cum illo actum putarent, cadaver in jus vo-
 „ cant, & mortuum ad mortem damnant, eum-
 „ que, tanquam ex machina excitatum, ad spe-
 „ ctaculum sistunt, straminea effigie. Constan-
 „ tinus vero, qui a sacris confessionibus diu Cæsari,
 „ ei que in solitudine sua, post Imperii, ac re-
 „ gnorum abdicationem, ac postremo ani-
 „ mam agenti, semper præsto fuerat, ad idem
 „ mox tribunal raptus, in tetro carcere paullo
 „ ante exspiraverat. Sed ne theatrum Con-
 „ stantino careret, ejus, quasi concionantis effi-
 „ gies

gies circumducta est, atque ita terribile per se spectaculum, quod primo plerisque astantium lacrimas excusserat, larvis his in scenam productis, risum multis, ac postremo indignationem movit.

Postremo veritatis agnitionem squalidi, ad quos damnabatur, carceres, munerum, atque dignitatum exspoliationes probant. Fatetur id, licet inter dentes mussitans, *Sfortia Pallavicinus*, * Societat. Jesu Rom. Ecclesiae Cardinalis: *Ad haec Suavis, inter eos, in quos heresis titulo animadversum fuit, recenset Bartholomaeum Caranzam Dominicanum, qui ante collatas sibi Infulas Tridentina Synodo interfuerat, ob eam criminationem libertate, ac proventibus spoliatum: Id sane confictum non est; verum illius locodum Pontium accepit Suavis, hallucinatus est: nam revera Carolo moribundo adfuit Caranza, & pro dignitate, quam obtinebat, extrema Ecclesiae officia illi praestitit in vitae exitu. Sed causa, cur illic adesset, ea fuit, quod, delato ad Carolum rumore sinistrae opinionis, quae de correpta Archiepiscopi mente spargebatur, ad se hominem accersiri jusserat, ut ipsum commoneret. Atque haec dicta sint ad abster.*

* Sfortia Pallavicinus in Concilii Tridentini Histor. Lib. 4. Cap. XI. fol. m. 199.

abstergendam inclyti Cæsaris famam, qui pretio
 utriusque Terrarum Orbis ab se abjecti, Cælum
 mercari contendit. Quod spectat ad Caranzam,
 cur silentio Svarvis obvoluit, expensa plures annos
 illius causa, & antea ab Hispaniensi Inquisitione,
 & postea a Romana, sedentibus Pio V. & Gregorio
 XIII. nihil solidi repertum fuisse, ut is manifesta
 noxa damnaretur: sed solum, ut obstringeretur ad
 ejurandum, ob **VEHEMENTEM SUSPI-**
CIONEM, QVAM EXCITARAT DE
SUÆ FIDEI PRAVITATE, &c.

Inunc Schönmanne, & ut mentis lumi-
 na serres, da operam; Tibique dictum puta,
 quod, omni veritate destitutus, adversus me, &
 Sagittarium scripsisti: König Raninus
 hat denen Dieben lassen die Augen aus-
 stechen / darumb / dieweil sie mit den
 Augen gesündiget hatten. Es ist zu
 befürchten / daß der König Himmels
 und der Erden / Sagittarium, und
 Mayerum nicht gänzlich beraube derer
 innerlichen Augen / das ist, des Verstan-
 des: dieweil sie ihren Verstand schwer-
 lich gemißbrauchet haben, mit Behau-
 ptung

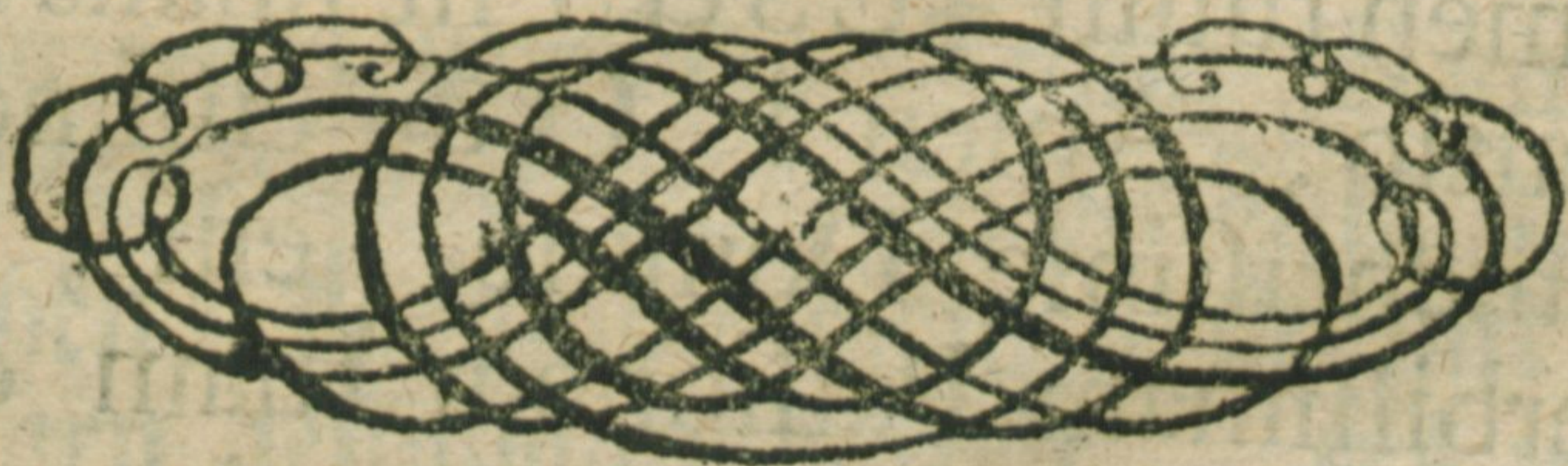
ptung dieser schrecklichen Lügen, Kaiser
 Carolus V. seye Lutherisch gewesen und
 gestorben. Quis fucum vendiderit, fabulis
 Lectores suos deceperit, doctus nunc iudicet
 Orbis. Nos luculentam hanc de Gloriosissimi
 Imperatoris Caroli Evangelica Morte demon-
 strationem piissimo Hugonis de S. Victore ob-
 signabimus voto:

O dulcissime, & amantissime
 Domine Jesu, propter tuum hoc
 sanctissimum nomen concede mihi
 misero peccatori, ut gloriosissimum
 nomen tuum JESUS sit finalis mea
 locutio, Amen! O dulcissime &
 clementissime Domine Jesu, ob
 acerbissimam Passionem tuam con-
 cede mihi misero peccatori, ut in-
 effabile tuum fermentum in Cruce
 sit finalis mea cogitatio, Amen!
 O dulcissime & misericordissime
 Domine Jesu propter omnem tuam
 sanctissimam vitam concede mihi
 miser-

Q477 2065

miserrimo peccatori, ut in extremis
omnes meas cogitationes, locutio-
nes, operationes, in sacratissima tua
vulnera defigam, Amen! O dulcis-
sime & piissime Domine Jesu propter
omnes miserationes tuas, tuæ mor-
tis exinanitionem omniumque vul-
nerum tuorum Passionem cordi
meo imprime, Amen!

nc

Handwritten signature or initials.

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Kodak
LICENSED PRODUCT

© The Tiffen Company, 2000

KODAK Color Control Patches

3/Color
White
Black

